

natuurlijk

Lepelaar Theunis op reis

Het volgen van de vogeltrek neemt jaarlijks grotere vormen aan. Daarmee worden ook steeds meer geheimen ontrafeld. Onderzoek met kleurringen en zenders levert een schat aan gegevens op.

Neem de trek van de lepelaars. Van deze opvallende vogels zijn in het waddengebied de laatste acht jaar zesduizend geringd, zodat ze individueel herkenbaar zijn. Het aanbrengen van zendertjes op de rug van een aantal lepelaars maakt het helemaal mooi.

Zo bericht onderzoeker Otto Overdijk van Natuurmonumenten op Schiermonnikoog geregeld over de lotgevallen van lepelaar Theunis.

Het is voor het derde jaar dat van deze vogel de reis wordt vastgelegd. Heel mooi is te zien welke route de lepelaar volgt op weg naar het zuiden. Hij wijkt ook dit jaar weinig af van wat hij in 2009 en 2010 deed.

Theunis heeft een slecht broedseizoen achter de rug.

Zoals gewoonlijk maakte hij zijn nest aan de rand van de vierde slenk op Schiermonnikoog. Op 24 mei, met extreem hoog water op de kwelder, spoelden zijn eieren weg.

's Avonds, toen het er weer droog was, kwam de lepelaar nog even terug. Van zijn nest was niks meer over, waarop Theunis het besluit nam de volgende dag de oversteek te maken naar het Lauwersmeer. Daar bleef hij de rest van de zomer hangen.

Op 23 september, een dag eerder dan vorig jaar, maakte deze lepelaar aanstalten aan de trek te beginnen. Hij zwierf nog wat rond en werd op 27 september aangetroffen aan de IJsselmeerkust. Bij Gaast, toevalligerwijs de woonplaats van zijn naamgever Theunis Piersma.

Op 1 oktober was het kennelijk tijd Friesland te verlaten. Non-stop legde Theunis een afstand af van 1000 kilometer, tot aan Bretagne. Het wachten is nu op het laatste stukje van zijn reis, tot in het zuiden van Spanje.

Er wordt steeds meer bekend over de lepelaar. FOTO FRYSKE GEA/HANS PIETERSMA

Ook al zitten in ons land nog heel wat lepelaars die nog aan de trek moeten beginnen, eind september zat een hele grote groep in Spanje en Portugal. Een deel was toen al overgestoken naar Marokko.

Dat doen ze niet allemaal, zo

blijkt uit onderzoek dat Overdijk samen met biologe Tamara Lok van Rijksuniversiteit Groningen deed. Een minderheid van de lepelaars blijft in Zuid-Europa hangen. Daar zijn de omstandigheden gunstig, maar toch kiest een meerderheid ervoor 2000

kilometer door te vliegen naar West-Afrika, met alle risico's van dien.

De grootste groep kiest dus voor de weg van de meeste weerstand. Dat laat zich lastig verklaren, maar wellicht komt het volgens de onderzoekers doordat de sterkste lepelaars de beste plekken in Europa bezet houden, waardoor de iets zwakkere vogels zich genoodzaakt voelen om verder te vliegen.

Het kan ook zijn dat door de klimaatverandering de verblijfsomstandigheden in Europa verbeterd zijn, maar dat het gros van de lepelaars zich daar niet aan kan aanpassen.

De onderzoekers hebben hoopvolle verwachtingen voor de toekomst. De lepelaars die in Europa blijven, leven gemiddeld een jaar langer dan de Afrika-gangers. Dat leidt er uiteindelijk toe dat steeds minder vogels de oversteek zullen maken, met positieve gevolgen voor de totale populatie.

> halbe.hettema@lc.nl